

Certificatenmarkt- rapport 2022-2023

5/06/2023

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
1 Inleiding	5
1.1 De levensloop van een steuncertificaat	5
1.2 Methodologie Certificatenmarktrapport - handelsperiodes	6
1.3 Interactieve dashboards.....	6
2 Uitreiking van steuncertificaten	8
2.1 Opzet analyse	8
2.2 Aantal uitreikingen per productiejaar	9
2.3 Aantal uitreikingen per handelsperiode.....	10
3 Handel in steuncertificaten	11
3.1 Bilaterale handel	11
3.1.1 Aantal verhandelde steuncertificaten	12
3.1.2 Steuncertificaatprijzen	14
3.2 Minimumsteun	17
3.2.1 Aantal steuncertificaten overgedragen tegen minimumsteun.....	17
3.2.2 Bedragen uitbetaald door de netbeheerder	19
3.3 Concentratie certificatenmarkten.....	19
4 Verkoop door de netbeheerders	21
4.1 Analyse	21
4.1.1 Opzet analyse	21
4.1.2 Aantal steuncertificaten verkocht door de netbeheerders	22
4.1.3 Prijzen bij netbeheerdersverkoop.....	23
4.1.4 Aantal kopers bij de netbeheerders	23
4.2 Verkoopwijzes netbeheerders en beoordeling.....	24
4.2.1 Veilingen.....	24
4.2.2 Verkopen buiten de veilingen.....	25
5 Certificatenverplichtingen	26
5.1 Berekening aantal vereiste steuncertificaten	26
5.2 Resultaten indiening.....	28
6 Steuncertificatenoverschot	30
6.1 De opkoopregeling	30
6.2 Overschotten.....	31

6.3	Portefeuilles	32
7	Vooruitblik	33

Voorwoord

Eén van onze taken is het toezicht houden op de certificatenmarkt en de certificatenverplichtingen. Daarnaast houden we ook toezicht op de netbeheerders, meer bepaald hoe zij de steuncertificaten, opgekocht aan minimumsteun, terug op de markt brengen. Via het Certificatenmarktrapport geven we inzicht in de invulling en resultaten van deze taken. Zo geven we in het rapport een overzicht en een analyse van de groenestroom- en warmtekrachtcertificatenmarkten.

We zorgen voor meer transparantie door interactieve dashboards op onze website beschikbaar te stellen. Hiermee kunnen alle geïnteresseerde partijen op elk moment informatie over de certificatenmarkt raadplegen. We houden deze informatie actueel door dagelijks, maandelijks of jaarlijks nieuwe data op deze dashboards te publiceren.

In 2022 hadden de energiecrisis en de hoge energieprijzen een invloed op de certificatenmarkten. Enerzijds lag de elektriciteitsafname en bijgevolg de hoogte van de certificatenverplichtingen lager. Anderzijds werd er door de hoge elektriciteitsprijzen minder steun uitgereikt voor groene stroom en warmte-krachtkoppeling, waardoor het aantal uitreikingen lager lag.

Voor het tweede jaar op rij heeft Fluvius de VREG foute afnamecijfers aangeleverd. Deze cijfers vormen de basis bij de berekening van het aantal in te dienen steuncertificaten. Fluvius heeft tweemaal correcties moeten doorvoeren, en dit nadat alle toegangshouders de steuncertificatenquota al hadden ontvangen. Deze fouten brengen heel wat onzekerheden met zich mee, en kunnen een grote financiële impact hebben op de toegangshouders. We hebben Fluvius opgeroepen om maatregelen te nemen om fouten in de toekomst te vermijden.

Nog meer dan vorig jaar was er een tekort aan groenestroomcertificaten op de markt in de aanloop naar de certificatenverplichtingen. Verschillende toegangshouders trokken aan de alarmbel en Fluvius besloot in april een extra veiling te organiseren om zoveel mogelijk certificaten op de markt te brengen. Uiteindelijk hebben zo goed als alle toegangshouders kunnen voldoen aan de certificatenverplichtingen. De prijzen op GSC-markt zijn wel aanzienlijk gestegen, met uitschieters tot €111 per groenestroomcertificaat. Bij warmte-krachtkoppeling zien we het omgekeerde gebeuren, en is het aanbod veel groter dan de vraag. Hierdoor krijgen de netbeheerders steeds meer moeite om de warmte-krachtcertificaten terug op de markt te brengen via hun veilingen.

Wij blijven onze expertise aanbieden ter ondersteuning van het beleid.

Pieterjan Renier
Algemeen directeur

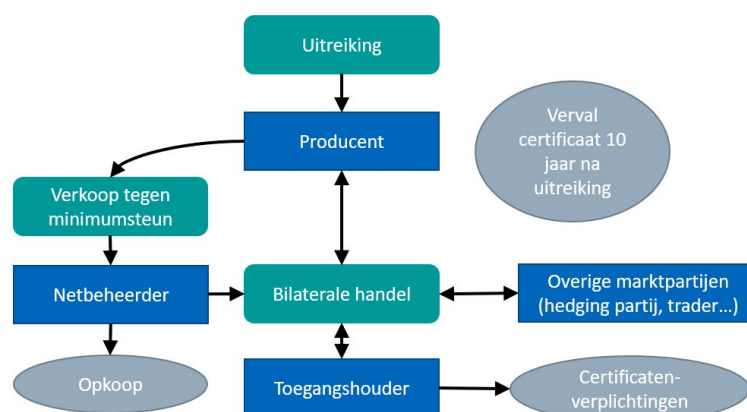
1 Inleiding

Dit rapport analyseert de evoluties op de markten van de groenestroom- (GSC) en warmtekrachtcertificaten (WKC). Als leidraad volgt het daarbij de verschillende stappen in de levensloop van een steuncertificaat.

In dit hoofdstuk vindt u meer uitleg over deze levensloop, lichten we onze aanpak bij de analyse van de gegevens toe en stellen we de interactieve dashboards voor.

1.1 De levensloop van een steuncertificaat

Dit rapport is opgesplitst in de verschillende fases van de levensloop van een Vlaams steuncertificaat, zoals weergegeven in Figuur 1.

Figuur 1: Een overzicht van de levensloop van een steuncertificaat.

In een eerste stap worden steuncertificaten **uitgereikt** aan producenten met installaties die in aanmerking komen. Ze krijgen steuncertificaten voor elke schijf aan opgewekte energie in de betreffende installaties (zie hoofdstuk 2).

De producent kan de certificaten verhandelen via **bilaterale handel** met andere partijen (zie sectie 3.1), of hij kan het certificaat verkopen tegen **minimumsteun**. Hierbij is de netbeheerder verplicht het certificaat op te kopen tegen een decretaal bepaalde prijs (zie sectie 3.2).

De **netbeheerders** brengen de certificaten opgekocht tegen minimumsteun weer op de markt, voornamelijk door middel van veilingen. De VREG beoordeelt deze verkopen (zie hoofdstuk 4).

Uiteindelijk moeten de toegangshouders een bepaald aantal steuncertificaten inleveren om te voldoen aan de **certificatenverplichtingen** (zie hoofdstuk 5).

Om de markt goed te laten werken, moeten er meer steuncertificaten op de markt zijn dan dat er nodig zijn voor de certificatenverplichtingen. Om het steuncertificatenoverschot onder controle te houden, is de **opkoopregeling** in het leven geroepen, waarmee steuncertificaten uit de markt worden gehaald (zie hoofdstuk 6).

Uiteindelijk eindigt de levensloop van een steuncertificaat op één van de volgende drie manieren:

1. Een toegangshouder dient het certificaat in om te voldoen aan de certificatenverplichtingen,
2. De Vlaamse Overheid koopt het certificaat op in de opkoopregeling,
3. Het certificaat vervalt 10 jaar na uitreiking wanneer het niet tijdig is gebruikt in één van de voorgaande opties.

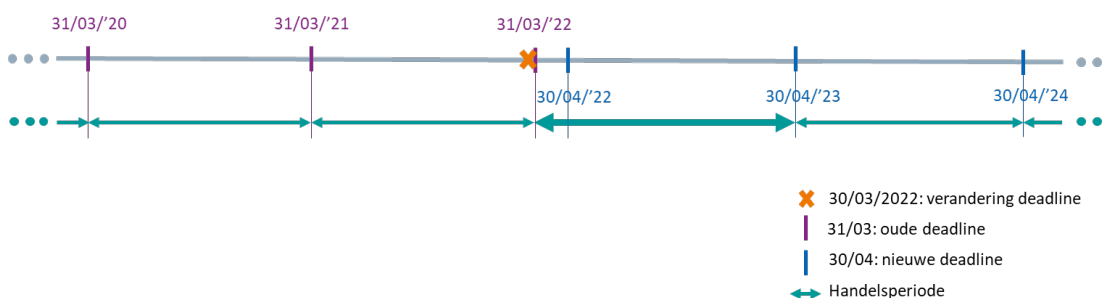
1.2 Methodologie Certificatenmarktrapport - handelsperiodes

De drijvende kracht achter de steuncertificatenhandel zijn de certificatenverplichtingen: elk jaar moeten toegangshouders een bepaald aantal steuncertificaten indienen. In 2022 werd voor de eerste keer ingediend op 30 april, voordien lag de deadline op 31 maart.

In dit rapport groeperen we alle handelstransacties per handelsperiode. De handelsperiode start telkens op de eerste dag na de deadline van jaar n en eindigt op de dag van de deadline van jaar n+1. Door de verandering van de deadline wordt er uitzonderlijk afgeweken van dit systeem:

- De handelsperiode 2021-2022 loopt van 1/04/2021 tot en met 31/03/2022, ook al was de deadline al veranderd van 31 maart naar 30 april. Doordat de verandering pas 30 maart 2022 was doorgevoerd, was bijna 99% van alle steuncertificaten al ingediend op 31 maart. Door de handelsperiode uitzonderlijk nog op 31 maart te laten eindigen, geeft de analyse een zo correct mogelijk beeld van de certificatenmarkt in aanloop naar de indiening.
- De handelsperiode 2022-2023 loopt van 1/04/2022 tot en met 30/04/2023 en is 13 maanden lang. Het begin van de handelsperiode valt niet samen met de indieningsdeadline die eraan vooraf ging (30/04/2022). Het komt wel overeen met de dag volgend op het einde van de handelsperiode 2021-2022 (zie punt hierboven). Zo slaan we geen maand over in de analyse.

Figuur 2 illustreert hoe de handelsperiodes juist zijn opgesteld.

Figuur 2: De deadlines en handelsperiodes voor de afgelopen en toekomstige jaren. De verandering van de deadline en de verschillende handelsperiodes staan aangeduid. De handelsperiode 22-23 is uitzonderlijk 13 maanden lang en staat met een dikkere pijl aangeduid.

1.3 Interactieve dashboards

Op onze website¹ vindt u verschillende interactieve dashboards over de steuncertificatenmarkt. Vergeleken met het Certificatenmarktrapport, vindt u er meer historiek, exacte waarden en krijgt u ook de mogelijkheid om deze waarden te downloaden en er zelf mee aan de slag te gaan.

¹ <https://www.vreg.be/nl/energiemarkt-cijfers>

Het Certificatenmarktrapport blijft wel de plek waar u inzichten en analyses van de certificatenmarkt kan vinden.

Doorheen het rapport vindt u bij verschillende secties de link naar het bijhorende dashboard.

2 Uitreiking van steuncertificaten

Interactief dashboard

https://dashboard.vreg.be/report/DMR_Steuncertificaten_Uitreikingen.html

De VREG reikt zowel GSC als WKC uit. Dit gebeurt op basis van gegevens verstrekt door het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA) en de netbeheerders. U vindt meer informatie over de uitreiking op onze website².

2.1 Opzet analyse

Aanvaardbare steuncertificaten

Het algemene principe stelt dat er voor elke MWh aan groene stroomproductie of warmtekrachtproductie een aanvaardbare GSC of WKC wordt uitgereikt, maar dit is niet altijd het geval. Dit komt doordat de steunperiode voor bepaalde installaties is afgelopen, door de bandingfactoren³ en door de volgende installaties die geen (aanvaardbare) GSC of WKC (meer) ontvangen⁴:

- PV-installaties van maximaal 10 kW gekeurd vanaf 14 juni 2015,
- Nieuwe PV-installaties geïnstalleerd vanaf 17 juli 2021,
- Warmte-krachtkoppelingsinstallaties in dienst genomen voor 1 januari 2002 en sindsdien niet meer grondig gewijzigd.

Daarnaast neemt het aantal aanvaardbare WKC ook degressief af bij installaties met startdatum voor 1 januari 2013. Meer informatie hierover vindt u op de website van VEKA⁴.

Bij deze analyse beschouwen we enkel aanvaardbare steuncertificaten.

Timing elektriciteitsopwekkingen ten opzichte van bijhorende uitreikingen

Door de administratieve doorlooptijd zijn er uitreikingen die plaatsvinden na de indieningsdeadline van het jaar n+1, ook al vond de bijhorende elektriciteitsproductie al plaats in het jaar n.

Voor GSC zijn de late uitreikingen voornamelijk voor productie o.b.v. biomassa uit land- of bosbouw. De berekening van het aantal toe te kennen GSC voor dit soort installaties is complex en afhankelijk van verschillende parameters. Deze GSC worden hierdoor vaak geaggregeerd toegekend voor een aantal productiemaanden samen in plaats van per maand.

Het hoge aantal late uitreikingen WKC is te wijten aan de grote complexiteit en de veelheid aan data die nodig zijn voor het berekenen van het aantal uit te reiken WKC, waaronder data over warmtegebruik.

² <https://www.vreg.be/nl/algemene-info-over-steuncertificaten>

³ <https://www.energiesparen.be/bandingfactor-GSC> en <https://www.energiesparen.be/bandingfactor-wkk>

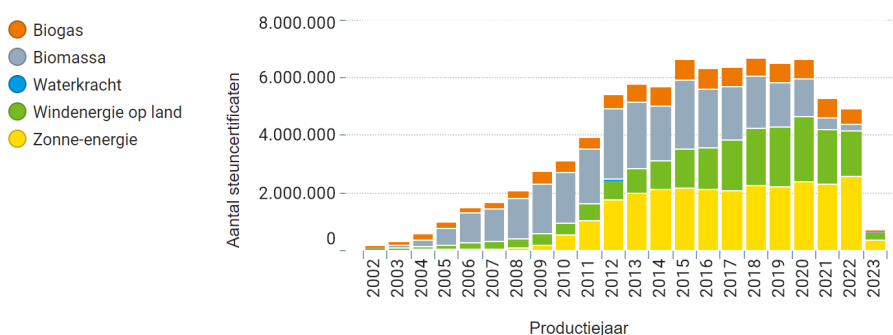
⁴ <https://www.energiesparen.be/groene-energie-en-wkk/prof/voorwaarden-GSC>,
<https://www.energiesparen.be/groene-energie-en-wkk/prof/voorwaarden-wkc>

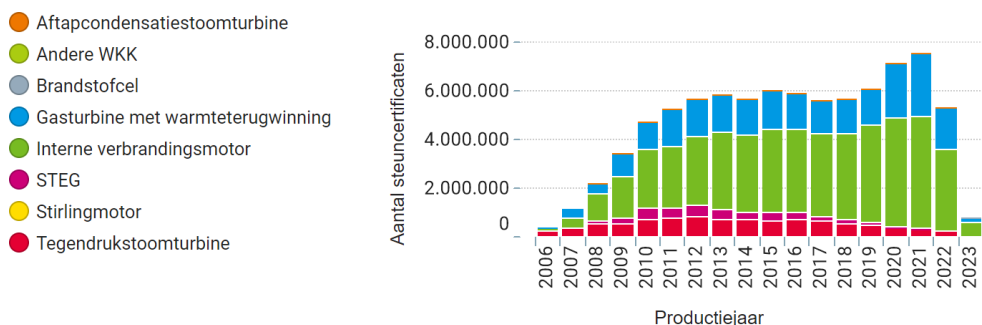
In de analyse beschouwen we twee tijdstippen. Ten eerste is er het tijdstip van de elektriciteitsproductie die heeft geleid tot de uitreiking (sectie 2.2). Ten tweede is er het tijdstip van de uitreiking zelf (sectie 2.3).

2.2 Aantal uitreikingen per productiejaar

Figuur 3 en Figuur 4 tonen het aantal uitgereikte en aanvaardbare GSC en WKC per jaar waarin de bijhorende elektriciteit werd opgewekt, de aantallen zijn een momentopname van 1 mei 2023. De cijfers van de recente jaren in Figuur 3 en Figuur 4 zijn niet definitief. Voor de meest recente cijfers kan u terecht op het dashboard⁵, dit wordt maandelijks geüpdatet.

Figuur 3: Het aantal uitgereikte GSC per productiejaar en per energiebron op 1 mei 2023.

Figuur 4: Het aantal uitgereikte WKC per productiejaar en per technologie op 1 mei 2023.

Op basis van de voorlopige cijfers toont Figuur 3 dat het aantal GSC-uitreikingen in 2021 en 2022 lager ligt. Deze daling wordt veroorzaakt door de uitreikingen voor windenergie. 2021 en 2022 waren namelijk beiden slechte windjaren. Ook biogas en biomassa blijven in dalende lijn gaan. Een deel van deze installaties komen aan het einde van hun steunperiode en krijgen geen GSC meer. Ook hebben grondstofprijzen en menselijke keuzes een grote invloed op het aantal uitreikingen omdat ze mee bepalen hoe vaak een bepaalde installatie actief is gedurende een jaar.

De energiecrisis heeft ook een invloed gehad op het aantal uitreikingen. De bandingfactoren³ zijn immers afhankelijk van de energieprijzen. Hoe hoger de energieprijzen, hoe lager de bandingfactoren en hoe lager het aantal uitreikingen voor een bepaald jaar.

⁵ https://dashboard.vreg.be/report/DMR_Steuncertificaten_Uitreikingen.html

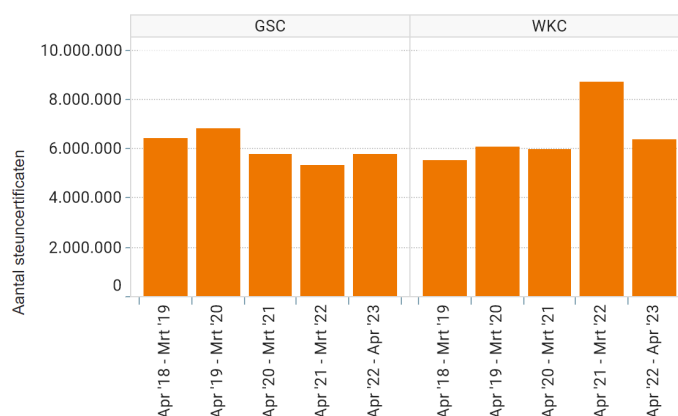
Figuur 4 toont dat het aantal uitgereikte WKC in 2022 lager ligt dan voorbije jaren. Steeds minder warmte-krachtkoppelinginstallaties komen in aanmerking voor WKC en bij installaties met startdatum voor 1 januari 2013 daalt het aantal uitreikingen door de degressiviteit⁶.

2.3 Aantal uitreikingen per handelsperiode

Het aantal steuncertificaten uitgereikt in een bepaalde handelsperiode vindt u in Figuur 5. In totaal werden in de handelsperiode 22-23 5.736.999 GSC uitgereikt. Het aantal uitreikingen lag 8% hoger dan in de handelsperiode 21-22. Daarnaast werden er in 21-22 8.332.970 WKC uitgereikt, dit ligt, na een sterke stijging tijdens de vorige handelsperiode, weer op een niveau vergelijkbaar met andere handelsperiodes.

Merk op dat de handelsperiode 22-23 uitzonderlijk geen 12 maar 13 maanden lang is (zie sectie 1.2), wat de resultaten kan vertekenen.

Zoals aangegeven in sectie 2.2 lag het aantal GSC-uitreikingen lager dan verwacht. Dit zorgde voor een laag GSC-aanbod waarvan de gevolgen op de GSC-markt voelbaar waren. Dit komt in hoofdstuk 3 aan bod.

Figuur 5: Het aantal uitreikingen van GSC (links) en WKC (rechts), per handelsperiode.

⁶ <https://www.vlaanderen.be/bouwen-wonen-en-energie/groene-energie/certificatensteun-voor-groene-energie-en-wkk/warmte-krachtcertificaten/degressiviteit>

3 Handel in steuncertificaten

Nadat steuncertificaten zijn uitgereikt, kunnen ze verhandeld worden. Dit kan via bilaterale handel, waarbij de certificaten worden verkocht aan een andere partij tegen een onderhandelde prijs (sectie 3.1), of via het systeem van de minimumsteun (sectie 3.2). Hierbij kopen de netbeheerders de certificaten verplicht op tegen een decretaal bepaalde prijs. Sectie 3.3 bekijkt de concentratie van de certificatenmarkt.

De netbeheerders brengen de opgekochte certificaten weer op de markt, dit wordt in detail in hoofdstuk 4 besproken.

3.1 Bilaterale handel

Interactief dashboard

https://dashboard.vreg.be/report/DMR_Steuncertificaten_BilateraleHandel.html

Opzet analyse

Het VREG-platform registreert alle steuncertificatentransacties en is de bron van de gebruikte gegevens. De volgende transacties nemen we niet mee in de analyse:

- De transacties waarmee de netbeheerders de steuncertificaten inleveren bij de VREG in het kader van de opkoopregeling van de Vlaamse Overheid,
- De **aankoop** van GSC en WKC door de netbeheerders tegen minimumsteun.

Daarentegen zijn de volgende transacties wel inbegrepen in de analyse:

- De **verkoop** van GSC en WKC door de netbeheerders,
- Alle andere transacties die deel uitmaken van langetermijncontracten of spot deals.

Bij elke transactie in het VREG-platform wordt een prijs ingegeven. Als deze prijs buiten de vastgelegde prijsgrenzen⁷ valt, is de transactie niet opgenomen in dit rapport. Deze prijsgrenzen zijn een goede indicatie van foute transacties of correcties van foute transacties, denk aan:

- Een verkoop van garanties van oorsprong, maar verkeerdelijk ingevoerd als een verkoop van steuncertificaten,
- Transacties bedoeld als verkoop tegen minimumsteun, maar ingevoerd als een gewone verkoop.

Belangrijke kanttekeningen

Er zijn transacties aan € 0 tussen verschillende rekeningen van eenzelfde bedrijf of bedrijvengroep. Aangezien deze transacties buiten de vooropgestelde prijsgrenzen vallen, verschijnen ze niet in de statistieken.

⁷ De prijsgrenzen zijn € 25 en € 134 voor GSC en € 9 en € 51 voor WKC.

Daarnaast hebben steuncertificaten een geldigheidsduur van tien jaar en kunnen ze onbeperkt verhandeld worden. Dit heeft twee implicaties.

Ten eerste, een steuncertificaat dat doorheen een handelsperiode meerdere keren is verhandeld, zal ook meerdere keren verschijnen in de statistieken. Merk wel op dat een netbeheerder een bepaald steuncertificaat maar één keer tegen minimumsteun kan opkopen en dus ook maar één keer kan verkopen.

Ten tweede, aangekochte steuncertificaten moeten niet in het jaar van aankoop worden ingediend. De toegangshouder kan ze ook voor een volgende certificatenverplichting gebruiken of later terug verkopen. Niet alle transacties tijdens een handelsperiode gebeuren om aan de certificatenverplichtingen aan het einde van die handelsperiode te voldoen.

3.1.1 Aantal verhandelde steuncertificaten

Het aantal verhandelde steuncertificaten vindt u hier op drie verschillende manieren terug: per handelsperiode, per transactietype en per maand.

Transacties per handelsperiode

In Tabel 1 vindt u het totaal aantal verhandelde steuncertificaten per handelsperiode. Het aantal verhandelde GSC in 22-23 is gedaald (-13%) ten opzichte van 21-22, ook al is de handelsperiode 22-23 13 maanden lang.

Het aantal verhandelde WKC is sterk gedaald (-38%) en ligt in de buurt van het aantal verhandeld in 20-21. In de periode 21-22 is namelijk een uitzonderlijk hoog aantal WKC uitgereikt en dus ook verkocht.

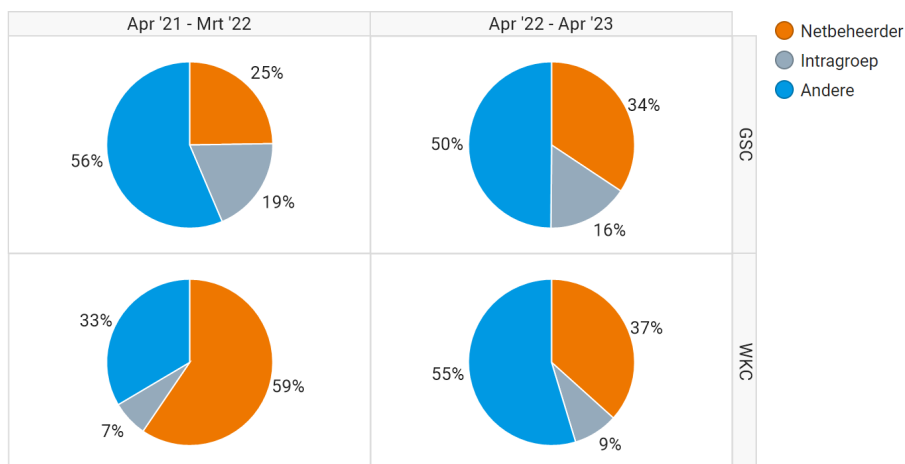
Tabel 1: Het totaal aantal verhandelde GSC en WKC tijdens de laatste drie handelsperiodes.

	Apr '20 - mrt '21	Apr '21 - mrt '22	Apr '22 – Apr '23
GSC	8.840.913	8.383.917	7.284.558
WKC	4.294.309	7.719.618	4.772.722

Transacties per type

De transacties staan in Figuur 6 opgesplitst volgens het transactietype. We onderscheiden drie types:

- De verkopen van netbeheerders: zij verkopen de steuncertificaten verkregen via minimumsteun voornamelijk via veilingen.
- De intragroeptransacties: dit zijn transacties tussen partijen van eenzelfde groep. We hebben geen volledige kennis welke partijen tot dezelfde groep behoren, het gaat hier dus slechts om een inschatting.
- De andere transacties: alle andere transacties tussen twee verschillende partijen die niet onder de twee andere groepen vallen.

Figuur 6: Het totaal aantal verkochte steuncertificaten voor GSC (boven) en WKC (onder), voor de laatste twee handelsperiodes, per transactietype.

Dit jaar is een derde van alle verkochte steuncertificaten afkomstig van de netbeheerders bij zowel GSC als WKC. Het aandeel van de netbeheerders is bij WKC duidelijk gedaald ten opzichte van de vorige handelsperiode. De oorzaak lijkt tweeledig. Enerzijds was er vorig jaar het uitzonderlijk hoge aantal uitreikingen waardoor de netbeheerders ook meer hebben verkocht. Anderzijds is er het grote overschot aan WKC, waardoor het aanbod hoog is en de netbeheerders er niet in slagen alle WKC te verkopen tegen een interessante prijs. Meer informatie over de verkopen door de netbeheerders vindt u in hoofdstuk 4.

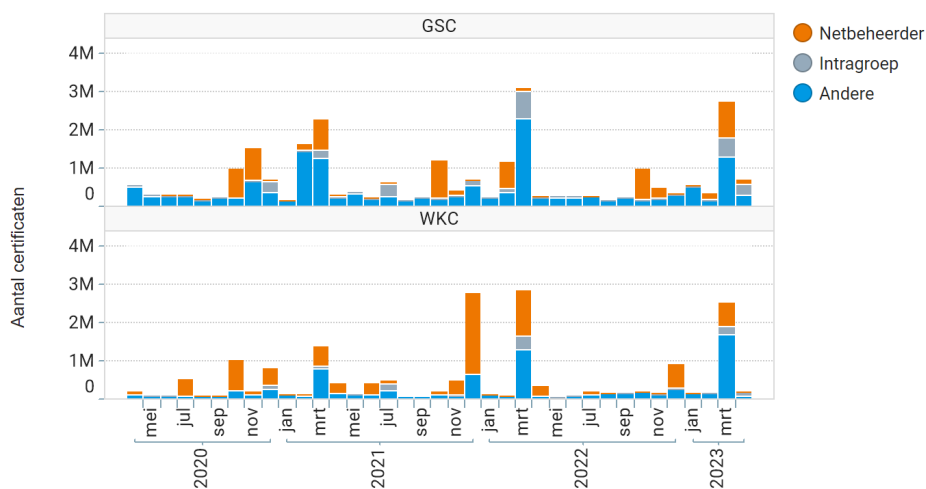
Transacties per maand

Figuur 7 toont het aantal bilateraal verhandelde steuncertificaten per maand voor de voorbije drie handelsperiodes.

Eén duidelijke piek die elk jaar terugkomt is het aantal verhandelde steuncertificaten op het einde van de handelsperiode, dit is de aanloop naar de deadline om de steuncertificaten in te leveren. Daarnaast zijn er kleinere pieken op andere momenten van het jaar. Deze pieken worden voornamelijk veroorzaakt door de netbeheerders na afloop van hun steuncertificatenveilingen.

De piek in maart 2023 is de hoogste piek voor de handelsperiode 22-23 voor zowel GSC als WKC. Bij GSC bedraagt de piek 37% van het totaal aantal verhandelde steuncertificaten in de handelsperiode, bij WKC is dit 52%.

Terwijl het percentage bij GSC vergelijkbaar is met de vorige handelsperiode, ligt het percentage bij WKC in de handelsperiode 22-23 heel wat hoger. Vorig jaar bedroeg de piek in maart slechts 36% van het totaal aantal verhandelde WKC. Ook hier lijkt de mogelijke oorzaak het grote overschot aan WKC, waardoor de netbeheerders slechts een deel van de WKC verzameld via minimumsteun hebben kunnen verkopen via hun veilingen.

Figuur 7: Het aantal verhandelde GSC (boven) en WKC (onder) per maand, per transactietype.

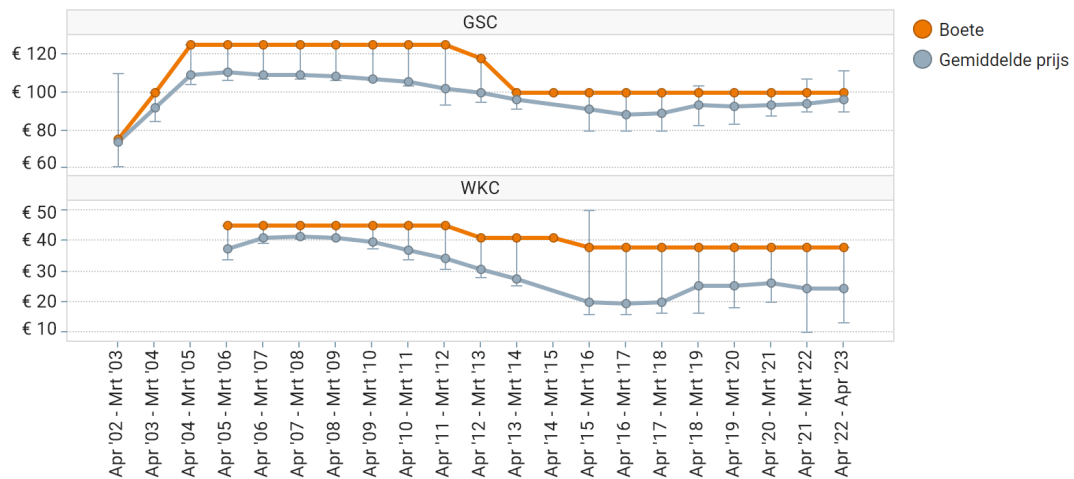
3.1.2 Steuncertificaatprijzen

Een belangrijke factor voor de steuncertificaatprijzen zijn de administratieve boetes die worden opgelegd wanneer een toegangshouder niet tijdig alle vereiste steuncertificaten indient⁸. De boetes zijn doorheen de jaren meermaals veranderd. In Figuur 8 vindt u zowel de boetewaarden als de gemiddelde transactieprijs voor GSC en WKC. Ook toont de figuur de maximum- en minimumprijzen vastgesteld tijdens een handelsperiode.

De kloof tussen de boeteprijs en de gemiddelde GSC-prijs wordt steeds kleiner. Een oorzaak hiervan is het krimpende overschot aan GSC dat de druk op de markt verhoogt. Bij WKC liggen de boetewaarde en de gewogen gemiddelde prijs verder uiteen.

Merk op dat de steuncertificaatprijzen in sommige periodes boven de boeteprijs uitstijgen. Prijzen hoger dan de boeteprijs zijn mogelijk omdat de kost van een steuncertificatenaankoop afgetrokken wordt van de belastbare winst in tegenstelling tot de boete. Daarnaast is het mogelijk dat het krijgen van een boete toegangshouders afschrikt en ze bereid maakt om meer dan de boeteprijs te betalen.

⁸ Zie artikel 13.3.5 van het Energiedecreet.

Figuur 8: De gemiddelde certificaatprijs en boetewaarde voor een GSC (boven) en WKC (onder). De foutbalken geven de maximum- en minimumprijzen aan.

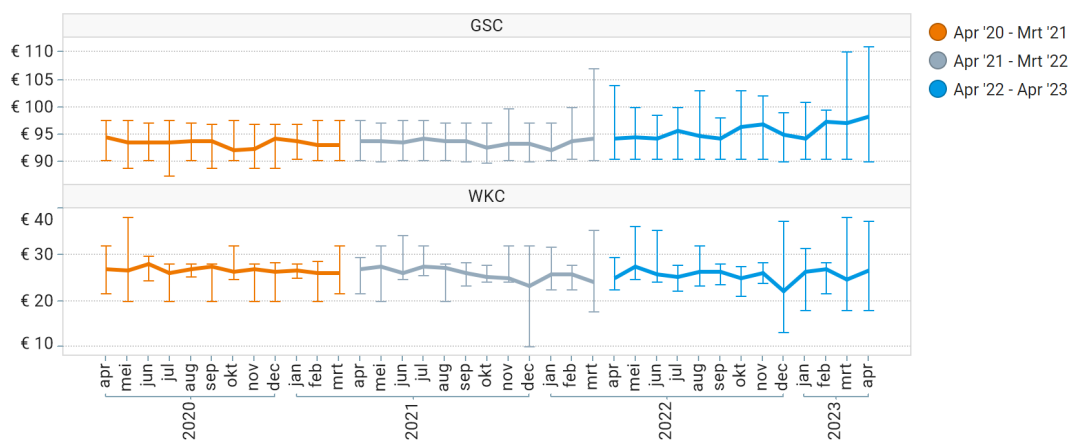
De gemiddelde certificaatprijzen voor de handelsperiode 2022-2023 zijn €96,39/GSC en €24,50/WKC, ten opzichte van €93,76/GSC en €24,36/WKC in 2021-2022. De GSC-prijs is dit jaar opmerkelijk gestegen, de oorzaak hiervan is voornamelijk het krappe aanbod.

Naast een klein aanbod kan ‘hedging’gedrag ook prijsstijgingen in de hand werken. Sommige toegangshouders kiezen ervoor om hun toekomstige certificatenverplichtingen tijdig in te dekken en zo het prijsrisico te beperken. Hierdoor verhoogt de druk op de vraag in de markt, en kunnen de prijzen stijgen. Toegangshouders kunnen op verschillende manieren ‘hedgen’:

- Het afsluiten van termijncontracten voor de aankoop van certificaten,
- Het voorzien van een stock aan certificaten in de eigen portfolio of
- Het laten voorzien van dergelijke stock door een andere marktpartij via contractuele afspraken.

Maandelijks prijsvariatiës

De maandelijks variatiës in de certificaatprijzen vindt u in Figuur 9 voor de drie meest recente handelsperiodes. Naast de gemiddelde prijs toont de figuur ook de maximum- en minimumprijzen.

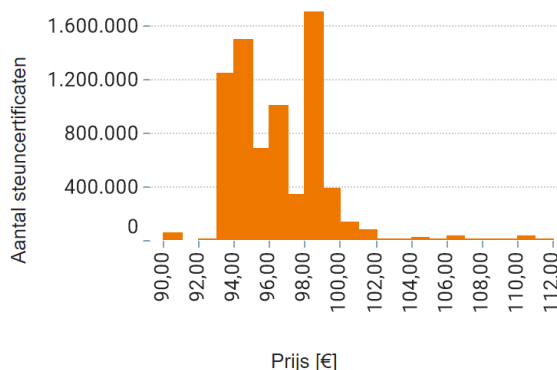
Figuur 9: De gemiddelde, maximum en minimum certificaatprijzen per GSC (boven) en WKC (onder) per maand.

De hogere GSC-prijzen tijdens de handelsperiode 22-23 vallen op. De hoogste prijs in april 2023 was zelfs €111/GSC, hoger dan de maximumprijzen in de afgelopen drie handelsperiodes. Naar het einde van de handelsperiode toe gaven verschillende toegangshouders aan moeilijk aan steuncertificaten te geraken met een prijs lager dan de boeteprijs en dit door het lage GSC-aanbod.

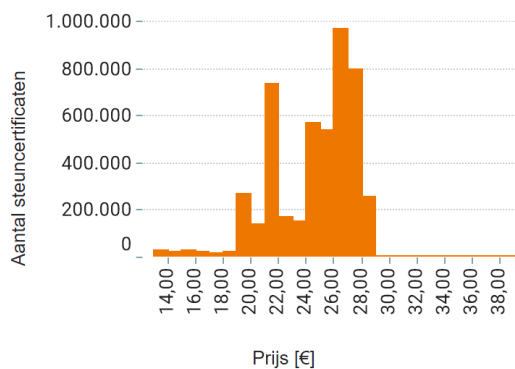
Bij WKC blijven de prijzen gelijkaardig aan de vorige handelsperiode, ook al wordt de volatiliteit groter. De hoge maximumprijzen in maart en april 2023 vallen wel op: tot €38/WKC. Mogelijks hebben enkele toegangshouders in tijdsnood WKC aan hogere prijzen gekocht om de boete te vermijden.

Prijsspreiding

De hoogste en laagste transactiepreizen voor GSC in de handelsperiode 22-23 waren €111/GSC en €90/GSC. Voor WKC waren dit €38/WKC en €13,16/WKC. De volledige spreidingen van de steuncertificaatprijzen in de laatste handelsperiode vindt u in Figuur 10 en Figuur 11.

Figuur 10: De spreiding van de transactieprijs bij verhandelde GSC in de handelsperiode 22-23.

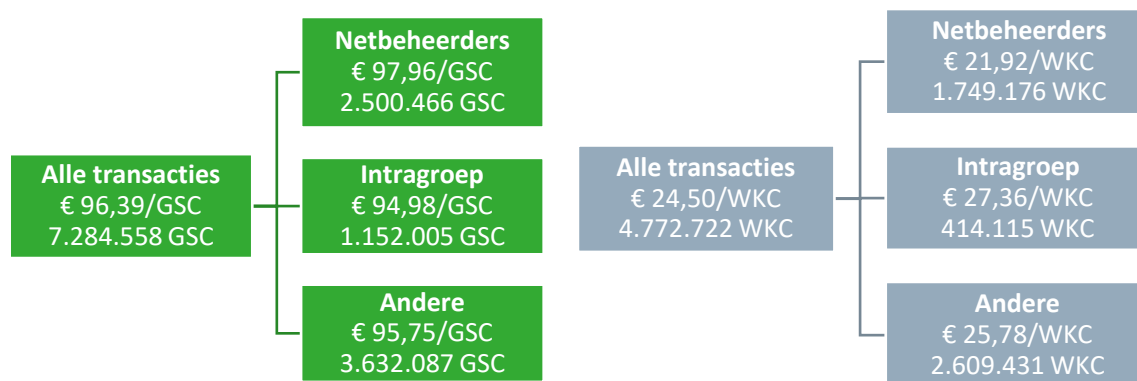

Figuur 11: De spreiding van de transactieprijs bij verhandelde WKC in de handelsperiode 22-23.

Prijzen per transactietype

Net zoals in sectie 3.1.1 splitsen we de transacties op in drie verschillende types. In Figuur 12 vindt u het resultaat van deze opsplitsing. Bij GSC zijn de verkopen door de netbeheerders duurder dan de andere verkopen, bij WKC is het omgekeerd. Deze verschillen kunnen verklaard worden door de andere prijszetting bij netbeheerders: zij werken voornamelijk op de spotmarkt, terwijl andere verkopen ook via langetermijncontracten verlopen. De spotmarkt wordt sneller beïnvloed door een te laag (GSC) of te hoog (WKC) aanbod.

Figuur 12: De gemiddelde certificaatprijzen en het aantal verhandelde GSC (groen) en WKC (grijs) onderverdeeld in verschillende transactietypes.

3.2 Minimumsteun

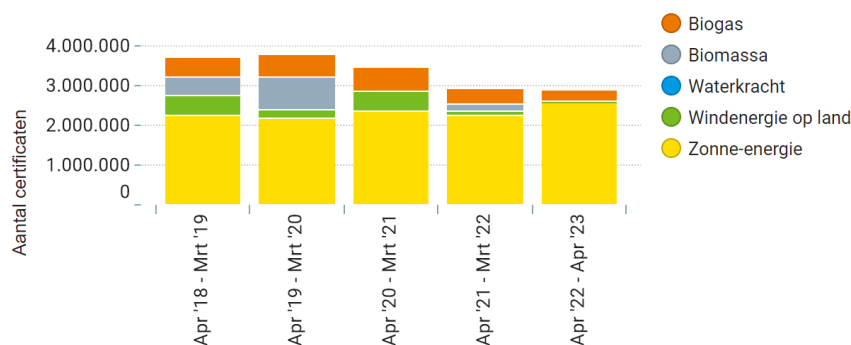
Interactief dashboard

https://dashboard.vreg.be/report/DMR_Steuncertificaten_Minimumprijs.html

Na uitreiking van een steuncertificaat kan een producent het certificaat verkopen aan zijn netbeheerder tegen een vast bedrag. Dit is de zogenaamde minimumsteun en is vastgelegd in Artikelen 7.1.6 en 7.1.7 van het Energiedecreet. Voor meer info kan u terecht op onze website⁹.

3.2.1 Aantal steuncertificaten overgedragen tegen minimumsteun

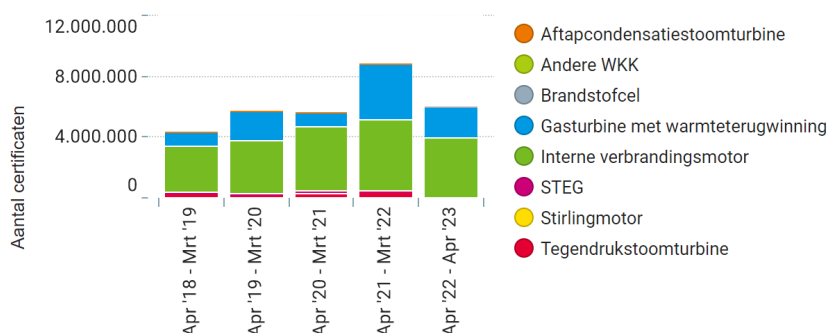
In Figuur 13 en Figuur 14 vindt u het totaal jaarlijks overgedragen volume aan GSC en WKC per energiebron/technologie. Het aantal overgedragen GSC blijft op hetzelfde niveau als vorige handelsperiode, ook al is de handelsperiode 22-23 13 maanden lang (zie sectie 1.2). De volumes in de twee laatste handelsperiodes zijn lager vergeleken met de drie handelsperiodes daarvoor. Dit is voornamelijk te wijten door het lagere aantal uitreikingen voor windenergie, biomassa en biogas, zie hoofdstuk 2. Zonne-energie blijft veruit het grootste volume vertegenwoordigen en stijgt in de laatste handelsperiode licht waardoor het de dalingen van de andere energiebronnen compenseert.

Figuur 13: Het aantal GSC overgedragen aan minimumsteun, per energiebron.

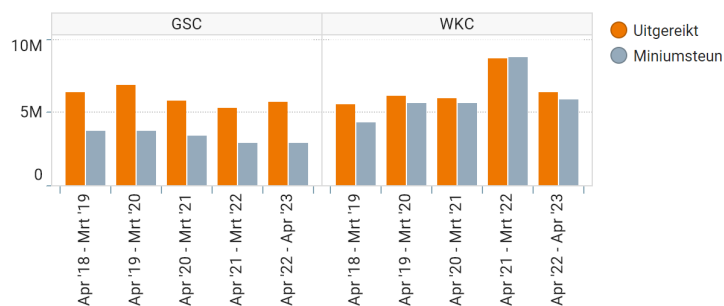
⁹ <https://www.vreg.be/nl/minimumprijs-voor-steuncertificaten>

Het aantal WKC overgedragen aan de netbeheerders is weer gezakt naar een lager niveau. Vorige handelsperiode lag dit uitzonderlijk hoog. Dit was veroorzaakt door het hoge aantal uitreikingen in die periode, zie hoofdstuk 2.

Figuur 14: Het aantal WKC overgedragen aan minimumsteun, per technologie.

U vindt het aantal uitgereikte en aanvaardbare steuncertificaten ten opzichte van het aantal tegen minimumsteun overgedragen steuncertificaten in een bepaalde handelsperiode in Figuur 15.

Figuur 15: Het aantal uitreikingen en het aantal overgedragen tegen minimumsteun voor GSC (links) en WKC (rechts).

Merk wel op dat een steuncertificaat niet altijd in het jaar van uitreiking wordt overgedragen tegen minimumsteun. Dit kan sinds 2023¹⁰ tot een jaar voor het steuncertificaat vervalt. De vergelijking gemaakt in Figuur 15 kan dus niet gebruikt worden om het exacte aantal steuncertificaten uitgereikt in een bepaald jaar en uiteindelijk overgedragen tegen minimumsteun te bepalen. Merk bijvoorbeeld op dat er meer WKC zijn overgedragen aan minimumsteun dan dat er uitgereikt zijn in de periode 21-22.

Het aandeel aan steuncertificaten dat tegen minimumsteun wordt overgedragen is kleiner bij GSC dan bij WKC. In 22-23 bedraagt het aantal tegen minimumsteun overgedragen 50% van alle GSC uitgereikt in die periode. Dit is een beetje lager dan in de vorige handelsperiode, toen werd 54% overgedragen. Mogelijks zien producenten een kans om een hogere prijs te krijgen voor hun GSC op de markt door de gestegen GSC-prijzen.

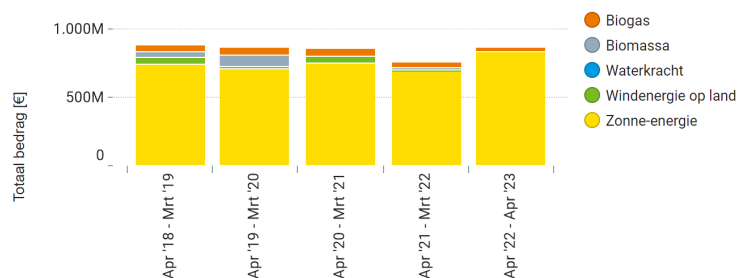
Bij WKC bedraagt het aantal tegen minimumsteun overgedragen 92% van alle GSC uitgereikt in die periode. De verhouding is terug gezakt naar de oude niveaus na de opmerkelijke stijging vorige handelsperiode. De stijging in de vorige handelsperiode was waarschijnlijk veroorzaakt door het uitzonderlijke grote aantal WKC dat was uitgereikt (zie hoofdstuk 2).

¹⁰ Zie het Energiedecreet, artikel 7.1.1, §1, 2^e lid.

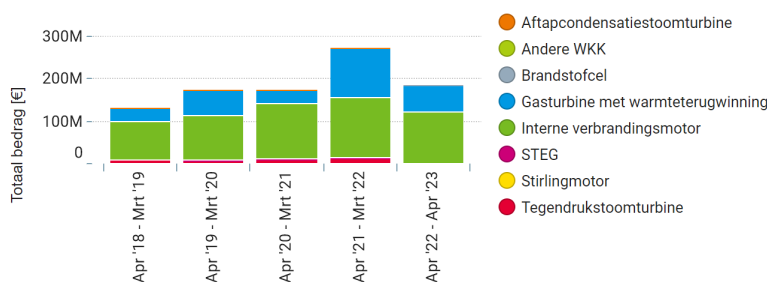
3.2.2 Bedragen uitbetaald door de netbeheerder

In totaal hebben alle netbeheerders samen respectievelijk 857 miljoen euro en 181 miljoen euro aan minimumsteun voor GSC en WKC uitgegeven tijdens de laatste handelsperiode. In Figuur 16 en Figuur 17 is te zien naar welke energiebron/technologie deze minimumsteun is gegaan. De grootste bedragen gaan naar zonne-energie voor GSC. De belangrijkste technologieën voor WKC zijn gasturbines met warmteterugwinning en interne verbrandingsmotoren.

Het bedrag uitgegeven voor WKC is terug gedaald naar de oude niveaus, na de uitzonderlijke stijging van vorige handelsperiode.

Figuur 16: Het totaal uitgegeven bedrag aan minimumsteun voor GSC door de netbeheerders, per energiebron.

Figuur 17: Het totaal uitgegeven bedrag aan minimumsteun voor WKC door de netbeheerders, per technologie.

3.3 Concentratie certificatenmarkten

Interactief dashboard

https://dashboard.vreg.be/report/DMR_Steuncertificaten_Concentratie.html

Om de goede werking van de steuncertificatenmarkt te evalueren, bekijken we ook het aantal kopers en verkopers en de Herfindahl-Hirschman indices (HHI) van de kopers en verkopers.

In deze sectie maken we telkens gebruik van de transactiegegevens op het VREG-platform waarbij:

- Verkopen door de netbeheerders zijn inbegrepen,
- Aankopen door de netbeheerders zijn weggelaten,
- Intragroeptransacties zijn weggelaten (zie sectie 3.1.1) en
- De distributienetbeheerders verenigd zijn in hun werkmaatschappij(en). Tot 01/07/2018 waren er twee werkmaatschappijen (Eandis System Operator cvba en Infracvba), nadien slechts één (Fluvius System Operator cv).

Aantal kopers en verkopers

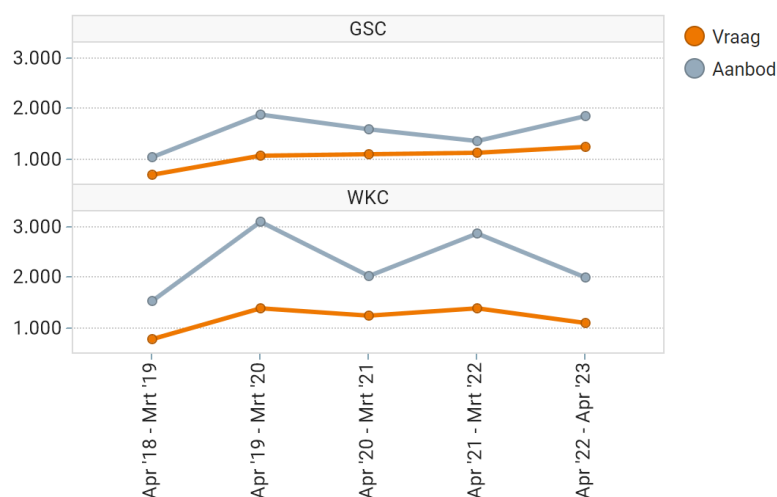
In Figuur 18 vindt u het aantal kopers en verkopers op de bilaterale GSC- en WKC-markt. Merk op dat het aantal verkopers op de GSC-markt sterk is gegroeid in de handelsperiode 22-23. De gestegen GSC-prijzen zijn een mogelijke verklaring voor deze stijging: producenten zien een kans om op de markt een hogere prijs te krijgen dan dat ze via het systeem van minimumsteun zouden krijgen (zie sectie 3.2).

Figuur 18: Het aantal kopers en verkopers van GSC (boven) en WKC (onder).

De HHI-index

Een HHI-index ligt steeds tussen 0 (volledige mededinging) en 10.000 (monopolie/monopsonie). Bij een HHI van 10.000 is er slechts één verkoper/koper met een marktaandeel van 100%. Bij een HHI die 0 benadert, zijn er zeer veel kleine verkopers/kopers. Een markt met een HHI lager dan 2.000 wordt beschouwd als concurrentieel, een markt met een HHI boven 2.500 vertoont zware risico's voor de marktwerking. U vindt meer uitleg over de HHI index in het Marktrapport 2021, Bijlage 1¹¹.

Figuur 19: De HHI-index van de GSC-markt (boven) en de WKC-markt (onder).

¹¹ <https://www.vreg.be/nl/document/rapp-2022-08>

U vindt de HHI-indices van zowel de kopers als verkopers in Figuur 19. De concentratie ligt hoger bij het aanbod dan bij de vraag bij zowel GSC als WKC. De concentratie aan zowel de aanbod- als vraagzijde stijgt bij GSC. De concentratie bij WKC is weer gedaald en dit aan beide zijdes. Dit komt door het lagere aandeel van de netbeheerders in de verkopen, zie Figuur 6.

De hoogste concentratie in de handelsperiode 22-23 is te vinden aan de aanbodzijde bij WKC en bedraagt 2.032.

4 Verkoop door de netbeheerders

Interactief dashboard

https://dashboard.vreg.be/report/DMR_Steuncertificaten_VerkoopNetbeheerders.html

De netbeheerders hebben de verplichting om de steuncertificaten overgedragen tegen minimumsteun minstens één keer per jaar terug op de markt te brengen. De netbeheerders hebben hierbij als doel (een deel van) de kosten van de minimumsteun te recupereren. De VREG zorgt voor de transparantie en regulariteit van de steuncertificatenverkopen door de netbeheerders¹².

Dit hoofdstuk geeft een gedetailleerde analyse van de verkopen van de netbeheerders, en geeft daarna ook een overzicht van de verschillende verkoopwijzes.

Bovenop deze verkopen door de netbeheerders op de commerciële markt, werd in december 2022 voor het zevende jaar de zogenaamde opkoopregeling toegepast. Hierbij dienen de Vlaamse netbeheerders steuncertificaten in bij de VREG, en krijgen zij hiervoor een vergoeding van het VEKA met middelen uit het Energiefonds¹². U vindt een aparte bespreking van de opkoopregeling in sectie 6.1.

4.1 Analyse

4.1.1 Opzet analyse

De steuncertificatenverkopen door de netbeheerders zaten al inbegrepen in de cijfers van bilaterale handel (sectie 3.1). Hier vindt u een extra analyse die enkel de verkopen van de netbeheerders beschouwt. De cijfers van de opkoopregeling zitten niet mee in de analyse.

De statistieken in deze sectie zijn afkomstig van twee bronnen. Enerzijds van het VREG-platform dat alle transacties registreert, anderzijds van extra gegevens afkomstig van de netbeheerders zelf. Aangezien een netbeheerder doorgaans de steuncertificaten pas transfereert nadat hij de betaling van de koper heeft ontvangen, komen de data van de transacties in het VREG-platform niet altijd overeen met de data verstrekt door de netbeheerders. Het kan namelijk zijn dat de netbeheerder de certificaten al beschouwt als verkocht, ook al heeft hij de transactie op het VREG-platform nog niet uitgevoerd.

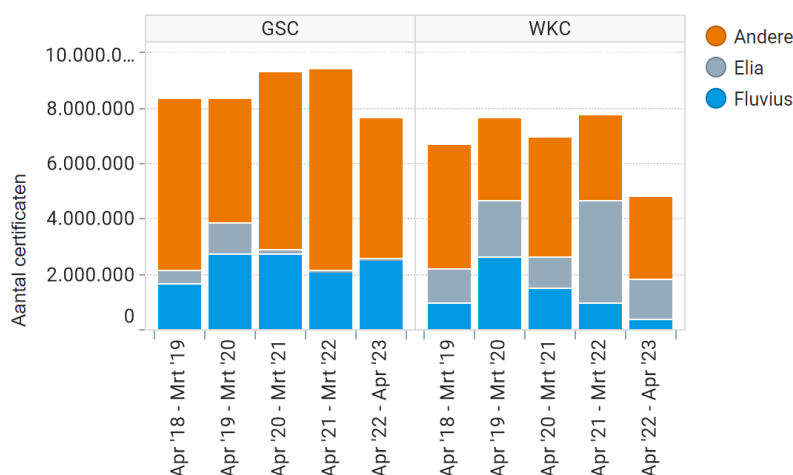
¹² Zie artikels 6.4.14/2 en Art. 6.4.14/3 van het Energiebesluit.

4.1.2 Aantal steuncertificaten verkocht door de netbeheerders

Tabel 2 en Figuur 20 geven een overzicht van het aantal door de netbeheerders verkochte steuncertificaten.

Tabel 2: Aantal door de netbeheerders verkochte steuncertificaten.

Handelsperiode	GSC			WKC		
	Elia	Fluvius	Totaal	Elia	Fluvius	Totaal
Apr '18 - Mrt '19	450.176	1.618.355	2.068.531	1.254.038	905.572	2.159.610
Apr '19 - Mrt '20	1.143.804	2.669.098	3.812.902	2.057.367	2.560.135	4.617.502
Apr '20 - Mrt '21	142.060	2.670.589	2.812.649	1.113.344	1.442.000	2.555.344
Apr '21 - Mrt '22	54.971	2.019.265	2.074.236	3.690.131	902.975	4.593.106
Apr '22 - Apr '23	36.384	2.464.082	2.500.466	1.413.039	336.137	1.749.176

Figuur 20: Het aantal verkochte GSC (links) en WKC (rechts), opgesplitst volgens de verkoper van de steuncertificaten.

Dit jaar hebben Elia en Fluvius samen een groter aantal GSC verkocht dan vorig jaar. Bij WKC daarentegen, is het aantal sterk gedaald tot het laagste niveau in de laatste vijf jaar en dit na een sterke stijging in de vorige handelsperiode. Vorig jaar viel vooral het grote aandeel van Elia op, dat toen heel wat meer WKC tegen minimumsteun had opgekocht ten opzichte van andere jaren.

Mogelijke stijgingen en dalingen tussen de jaren heen worden ook veroorzaakt door transacties die pas plaatsvinden na de handelsperiode waarin de netbeheerders ze verkocht hebben.

Zoals eerder aangegeven in Figuur 6 verkochten de netbeheerders in de handelsperiode 22-23 34% van alle bilateraal verhandelde GSC en 37% van alle bilateraal verhandelde WKC. De netbeheerders blijven bij zowel GSC als WKC een belangrijke bron van steuncertificaten voor marktpelers. Dit is zeker het geval wanneer rekening wordt gehouden met:

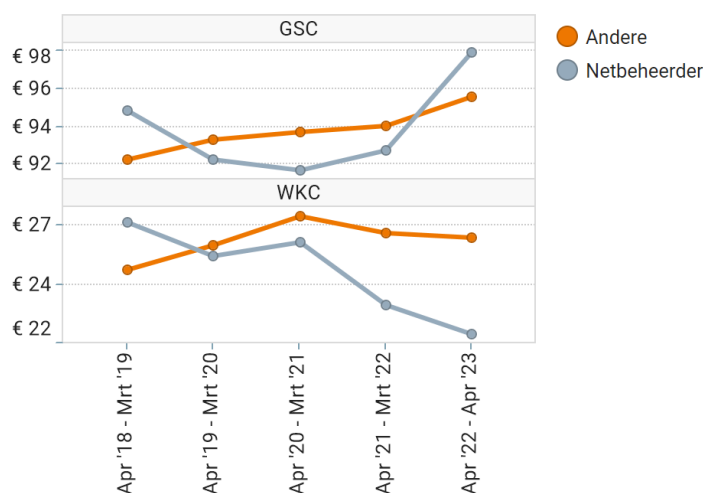
- De naar schatting 15% (GSC) en 8% (WKC) intragroeptransacties, zie Figuur 6.
- De meermaals bilateraal verhandelde steuncertificaten die zo ook meermaals in de statistieken verschijnen. Een overdracht naar de netbeheerder tegen minimumsteun gebeurt maar eenmalig en een netbeheerder kan een steuncertificaat dus maar één keer verkopen.

4.1.3 Prijzen bij netbeheerderverkopten

De verkopen door de netbeheerders vormen een significant aandeel van de handel in steuncertificaten, en hebben dus een belangrijke invloed op de transactiepreizen.

In Figuur 21 vindt u de gemiddelde prijs bij zowel verkopen door de netbeheerders als bij alle andere bilaterale verkopen. Bij GSC lag de gemiddelde prijs in 22-23 bij de netbeheerders ongeveer twee euro hoger dan bij andere verkopers, in tegenstelling tot vorige handelsperiode toen de netbeheerders nog de goedkopere optie waren. Bij WKC is het omgekeerd en ligt de gemiddelde prijs bij de netbeheerders lager.

Een mogelijke verklaring voor deze verschillen tussen netbeheerders en andere verkopers is het tekort aan GSC en het overschot aan WKC. Netbeheerders verkopen momenteel enkel op de spotmarkten (zie sectie 4.2.1), waar de gevolgen van het GSC-tekort en WKC-overschot sterker voelbaar zijn. Andere verkopers maken immers ook gebruik van intragroeptransacties en langetermijncontracten, en zien dus stabielere prijzen.

Figuur 21: De gemiddelde certificaatprijzen voor GSC (boven) en WKC (onder) per type verkoper.

De minimum- en maximumprijzen op de veilingen van de netbeheerders in de laatste drie handelsperiodes staan samengevat in Tabel 3.

Tabel 3: De maximum- en minimumprijzen geboden op de veilingen van de netbeheerders [€/steuncertificaat].

Handelsperiode	GSC		WKC	
	Minimum	Maximum	Minimum	Maximum
Apr '20 - Mrt '21	80,10	96	18,26	28
Apr '21 - Mrt '22	80,00	97,56	2,02	27,52
Apr '22 - Apr '23	84,21	103,02	0,11	27,00

Ook hier vallen de gestegen GSC-prijzen en de gedaalde WKC-prijzen op.

4.1.4 Aantal kopers bij de netbeheerders

Tabel 4 geeft een overzicht van het aantal verschillende kopers dat GSC of WKC aankocht bij de netbeheerders. Een aantal van hen kocht een bepaald type steuncertificaat bij beide partijen, waardoor de totalen lager kunnen zijn dan de som van de individuele aantallen.

Tabel 4: Aantal kopers van steuncertificaten aangeboden door netbeheerders.

Handelsperiode	GSC			WKC		
	Elia	Fluvius	Totaal	Elia	Fluvius	Totaal
Apr '18 - Mrt '19	19	22	25	24	13	26
Apr '19 - Mrt '20	27	19	30	25	25	30
Apr '20 - Mrt '21	14	28	29	22	19	28
Apr '21 - Mrt '22	8	18	18	20	21	26
Apr '22 - Mrt '23	5	27	27	19	14	26

4.2 Verkoopwijzes netbeheerders en beoordeling

Aangezien de verkopen van de netbeheerders belangrijk zijn voor de goede werking van de steuncertificatenmarkt, vindt u hieronder een beoordeling van de verschillende verkoopwijzes van de netbeheerders.

4.2.1 Veilingen

De veilingen georganiseerd door de netbeheerders vinden meerdere keren per jaar plaats. Op de website van de VREG kan u de exacte data van de veilingen vinden¹³.

Alle geïnteresseerde partijen krijgen voor het begin van de biedperiode informatie over het verloop van de veiling en de bijhorende procedures. Netbeheerders gebruiken hiervoor de lijsten¹⁴ met potentiële kopers van steuncertificaten. Een partij kan zich laten opnemen in deze lijst door dit aan te duiden in zijn profiel op het VREG-platform. Elia publiceert de veilingprocedure ook op haar website en maakt melding via haar nieuwsbrief.

Net zoals de voorbije jaren verkochten de netbeheerders de steuncertificaten via “pay as bid” veilingen. Hierbij kunnen geïnteresseerde partijen een prijs bieden per blok. De minimale grootte van elk blok en het aantal blokken waarop een bod kan uitgebracht worden, worden op voorhand vastgelegd in de beschreven veilingprocedure.

Als de netbeheerders niet voldoende biedingen met een aanvaardbare prijs ontvangen, kunnen ze ervoor kiezen om een bodemprijs in te stellen. Ze wijzen dan enkel biedingen toe aan de hoogst biedende partijen als de aangeboden prijs boven de bodemprijs ligt.

Resultaten veilingen

In de handelsperiode 22-23 organiseerden de netbeheerders oorspronkelijk evenveel veilingen als tijdens de vorige handelsperiodes: twee veilingen door Fluvius en drie door Elia. Uiteindelijk organiseerde Fluvius een bijkomende veiling van GSC vlak voor de indieningsdeadline in april 2023. Verschillende toegangshouders hadden namelijk aangegeven dat ze moeilijk aan de nodige steuncertificaten geraakten door het zeer lage aanbod aan GSC op de markt.

Er werden heel wat meer WKC aangeboden ten opzichte van vorig jaar, zoals weergegeven in Tabel 5. Het aantal aangeboden GSC lag na een stijging in 21-22 weer op het niveau van 20-21 (zie sectie 2.3).

¹³ <https://www.vreg.be/nl/veilingkalender-netbeheerders>

¹⁴ <https://www.vreg.be/nl/potentiele-ver-kopers-van-steuncertificaten-en-gos>

Ook bij de biedingen op de veilingen is de invloed van het GSC-tekort en het WKC-overschot voelbaar. Terwijl het aantal biedingen bij GSC 250% bedroeg van het totaal aantal aangeboden steuncertificaten, bedroeg het aantal biedingen bij WKC slechts 27% van het totaal aantal aangeboden. Daarenboven is een groot deel WKC niet verkocht geraakt door het invoeren van bodemprijzen.

Merk op dat het aantal aangeboden steuncertificaten in Tabel 5 dubbeltellingen kan bevatten. Als niet alle steuncertificaten waren verkocht in de vorige veiling, worden deze certificaten opnieuw aangeboden bij de volgende veiling.

Tabel 5: Het aantal aangeboden steuncertificaten en het aantal ontvangen biedingen in de veilingen.

Handelsperiode	GSC			WKC		
	Aanbod	Biedingen	Verkocht	Aanbod	Biedingen	Verkocht
Apr '18 - Mrt '19	2.452.409	3.979.060	2.225.882	2.500.168	7.443.446	2.500.168
Apr '19 - Mrt '20	3.264.687	5.070.941	3.264.687	4.287.582	8.691.574	4.287.582
Apr '20 - Mrt '21	2.760.060	4.229.612	2.760.060	2.763.344	6.246.314	2.763.344
Apr '21 - Mrt '22	1.891.971	4.235.831	1.891.971	11.278.549	10.990.460	4.547.606
Apr '22 - Apr '23	2.561.384	6.406.896	2.561.384	16.759.997	4.532.198	1.484.864

Beoordeling veilingen

Door het grote aanbod aan steuncertificaten op de veilingen, en de bijhorende grote impact op de steuncertificatenmarktwerking, dragen de netbeheerders een grote verantwoordelijkheid om hun steuncertificaten correct aan te bieden. Elke onzekerheid die een toegangshouder heeft bij een tijdige en succesvolle aankoop van de vereiste aantallen steuncertificaten voor de certificatenplicht, doet de prijs voor de elektriciteitsgebruiker stijgen.

Zo moeten de gehanteerde procedures transparant en toegankelijk zijn voor alle marktpartijen en mogen de gestelde voorwaarden rond betaling en termijnen van uitvoeren van de transacties niet belemmerend werken voor de markt.

We beschouwen de bodemprijs als een aanvaardbare manier om een minimale veilingopbrengst te garanderen. De netbeheerders mogen deze bodemprijs evenwel niet te hoog instellen, dit zou namelijk de marktprijs kunstmatig kunnen opdrijven. Bij een markt in evenwicht zou de prijszetting zich moeten normaliseren en is een bodemprijs niet meer nodig.

We blijven het belang benadrukken van periodieke veilingen op vaste tijdstippen. Hierbij moeten de netbeheerders alle beschikbare steuncertificaten aanbieden, of tenminste transparant aangeven welke hoeveelheden ze voor de opkoopregeling reserveren en dus niet zullen aanbieden in de veiling.

Er was deze handelsperiode een onverwachte GSC-veiling in april 2023 die zeer last-minute was georganiseerd door Fluvius. Ook al is deze veiling in tegenspraak met wat we in de alinea hierboven stellen, de meerwaarde van deze veiling was wel duidelijk. Het liet verschillende toegangshouders toe om op de valreep toch nog de nodige steuncertificaten te verzamelen aan hogere, maar redelijke prijzen.

4.2.2 Verkopen buiten de veilingen

In voorbije jaren organiseerde Fluvius ook verkopen buiten de veiling. Fluvius heeft echter in april 2022 besloten geen verkopen buiten de veilingen meer te organiseren gezien de huidige, uitdagende marktomstandigheden. Voordien vonden er regelmatig verkopen plaats die geen deel

uitmaakten van de veilingen. Meer informatie over deze verkopen vindt u in het Certificatenmarktrapport 2021-2022¹⁵.

5 Certificatenverplichtingen

Interactief dashboard

https://dashboard.vreg.be/report/DMR_Steuncertificaten_Quotum.html

Elk jaar moeten de toegangshouders die geregistreerd staan op elektriciteitsafnamepunten in het Vlaamse Gewest een aantal GSC en WKC indienen. Dit zijn de zogenaamde certificatenverplichtingen¹⁶. De deadline is op 30 maart 2022 veranderd van 31 maart naar 30 april.

5.1 Berekening aantal vereiste steuncertificaten

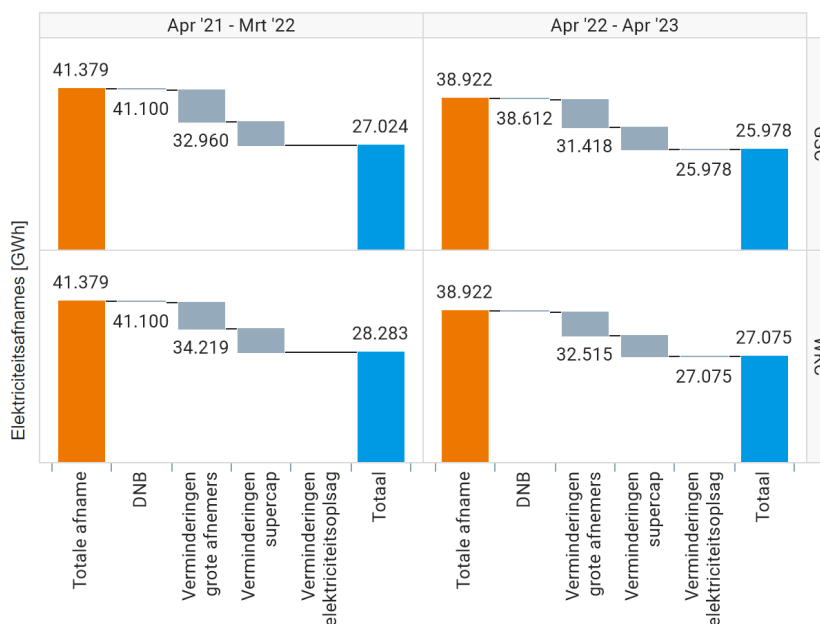
De VREG berekent de aantallen vereiste steuncertificaten op basis van de elektriciteitsafnames van het voorbije kalenderjaar op de betreffende afnamepunten.

De certificaatplichtige afnames zijn gebaseerd op de elektriciteitsafnames gerapporteerd door de netbeheerders. Hier zijn er echter al twee jaar op rij problemen geweest met de cijfers die gerapporteerd worden door Fluvius. Dit jaar hebben de toegangshouders twee verschillende fouten opgemerkt waardoor Fluvius correcties heeft moeten doorvoeren. Gezien de grote bedragen die gemoeid zijn met de certificatenverplichtingen, brengen deze fouten heel wat onzekerheden met zich mee, en kunnen ze een grote financiële impact hebben op de toegangshouders.

Daarnaast houden de certificaatplichtige afnames rekening met bepaalde verminderingen van de certificatenverplichtingen. De resultaten voor de certificatenverplichtingen van 30 april 2022 en 30 april 2023 vindt u in Figuur 22.

¹⁵ <https://www.vreg.be/nl/document/rapp-2022-13>

¹⁶ Energiedecreet artikelen 7.1.10 en 7.1.11

Figuur 22: De berekening van de certificatenverplichtingen GSC (boven) en WKC (onder) voor de laatste twee handelsperiodes.

In 2022 werd 38.922 GWh¹⁷ elektriciteit afgenomen van het distributie- en transmissienet in Vlaanderen, een daling van 6% t.o.v. 2021. Eén van de waarschijnlijke oorzaken van deze daling is de energiecrisis: door de hoge elektriciteitsprijzen probeerden huishoudens en bedrijven minder energie te verbruiken.

Om de certificaatplichtige afname te bekomen, worden er eerst verschillende afnames (deels) vrijgesteld:

- De afname van de distributienetbeheerders (**DNBs**) wordt volledig vrijgesteld. Deze vrijstelling is gestegen ten opzichte van vorig jaar (+11% voor GSC en WKC).
- De afname van **grote afnemers** (meer dan 20 GWh per jaar) wordt deels vrijgesteld. Als de NACE RSZ-code van de afnemer vrijstellingsgerechtigd is, wordt er al vanaf een jaarafname van 1 GWh vrijgesteld. Deze vrijstelling is gedaald ten opzichte van vorig jaar (-11,5% voor GSC en WKC).
- De afname van bedrijven/vestigingen die vallen onder de **supercap**regeling worden volledig vrijgesteld. Deze vrijstelling is gedaald ten opzichte van vorig jaar (-9% voor GSC en WKC).
- Vanaf dit jaar wordt de afname die opnieuw wordt geïnjecteerd op het net vrijgesteld bij **stand-alone elektriciteitsopslagsystemen**.

Meer details over deze vrijstellingen vindt u in onze mededeling¹⁸.

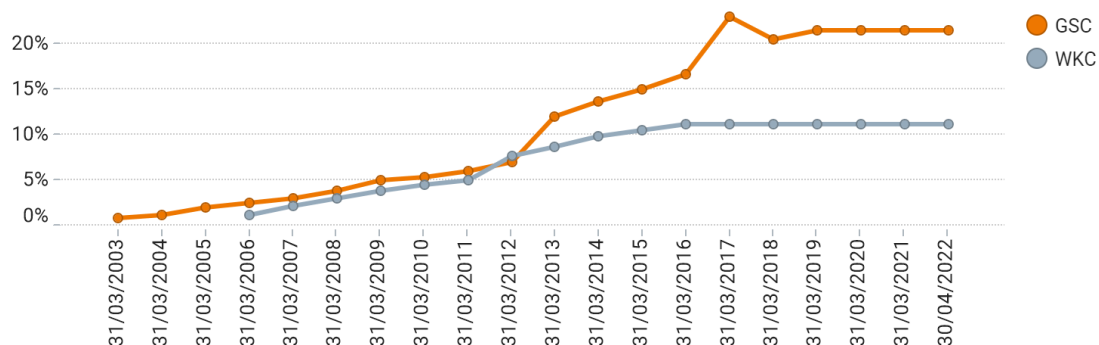
De GSC- en WKC-plichtige afname bedroegen 25.978 GWh en 27.075 GWh. Dit is een daling van 4% ten opzichte van vorig jaar en dit voor zowel GSC als WKC.

De certificaatplichtige afnames, uitgedrukt in MWh, worden dan vermenigvuldigd met een percentage om het aantal vereiste steuncertificaten te bekomen. Voor de indiening van 30 april 2023 bedroeg het quotumpercentage 21,5% voor GSC en 11,2% voor WKC. De historie van deze

¹⁷ Gebaseerd op de allocatie- en afnamedata zoals aangeleverd door de elektriciteitsdistributienetbeheerders in aanloop naar de certificatenverplichtingen.

¹⁸ <https://www.vreg.be/nl/document/mede-2022-08>

percentages vindt u in Figuur 23. Een overzicht van de toekomstige percentages vindt u op onze website¹⁹. De percentages voor GSC zullen verminderd worden om het GSC-tekort tegen te gaan.

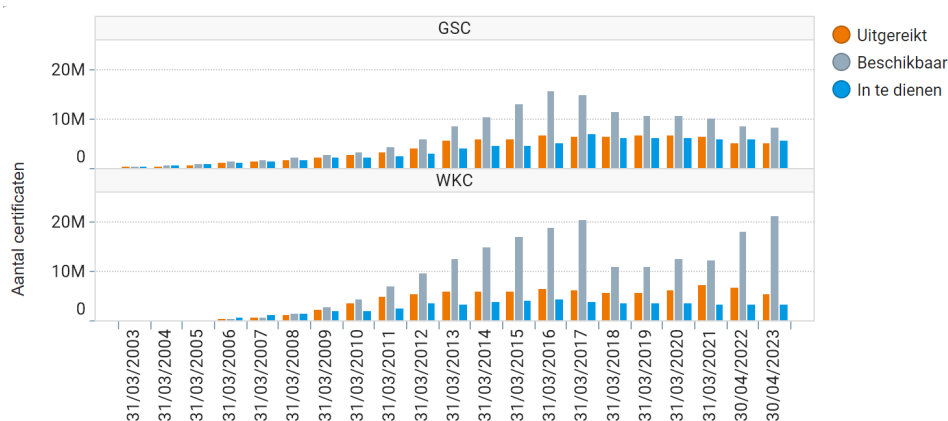
Figuur 23: De quotumpercentages voor GSC en WKC tijdens de voorbije handelsperiodes.

Uiteindelijk moesten de toegangshouders in totaal 5.585.330 GSC en 3.032.399 WKC indienen op 30 april 2023. Dit is een daling van 4% bij zowel GSC als WKC.

5.2 Resultaten indiening

In Figuur 24 vindt u de resultaten van alle voorbije certificatenverplichtingen tot en met de indiening van 30 april 2023. De figuur toont de volgende gegevens:

- Het aantal steuncertificaten uitgereikt voor producties in het jaar voorafgaand aan de indiening van steuncertificaten,
- Het aantal steuncertificaten beschikbaar op de indieningsdeadline²⁰,
- Het aantal in te dienen steuncertificaten.

Figuur 24: Het aantal uitgereikte, beschikbare en in te dienen GSC (boven) en WKC (onder).

Beschikbare GSC zijn alle steuncertificaten die beschikbaar waren voor de indiening op de dag van de deadline. Steuncertificaten die al werden ingediend vóór de dag van de deadline beschouwen we ook als beschikbaar.

¹⁹ <https://www.vreg.be/nl/jaarlijkse-certificatenverplichtingen-groene-stroom-en-wkk>

²⁰ Voor 2022 kijken we naar het aantal beschikbare steuncertificaten op 31 maart, ook al was de deadline toen net verschoven naar 30 april. Op 31 maart waren namelijk al bijna 99% van het totaal aantal in te dienen steuncertificaten ingediend. Het aantal beschikbare steuncertificaten op 31 maart 2022 geeft dus een beter beeld van de marktcontext in aanloop naar de certificatenverplichtingen.

Het aantal beschikbare GSC is verder gedaald ten opzichte van vorig jaar door een lager aantal uitreikingen (zie hoofdstuk 2) en door de opkoopregeling van de Vlaamse Overheid (zie sectie 6.1). Het aantal beschikbare WKC is daarentegen verder gestegen door een hoog aantal uitreikingen (zie hoofdstuk 2). Het aantal beschikbare WKC ligt zelfs verschillende malen hoger dan het aantal in te dienen.

In totaal waren er in 2022 60 certificaatplichtige toegangshouders geregistreerd in de toegangsregisters van de netbeheerders. Twee toegangshouders dienden geen steuncertificaten in. Tabel 6 toont het indieningspercentage: het aantal ingediende steuncertificaten ten opzichte van het aantal in te dienen steuncertificaten.

Tabel 6: Het percentage ingediende steuncertificaten ten opzichte van het aantal in te dienen steuncertificaten.

Handelsperiode	GSC	WKC
Apr '18 - Mrt '19	98%	99,8%
Apr '19 - Mrt '20	98,1%	100%
Apr '20 - Mrt '21	100%	100%
Apr '21 - Mrt '22	98,7%	98,8%
Apr '22 - Mrt '23	99,9997%	99,9997%

6 Steuncertificatenoverschot

Interactief dashboard

https://dashboard.vreg.be/report/DMR_Steuncertificaten_Quotum.html

De grootte van het overschot – het aantal steuncertificaten dat overblijft op de markt na afloop van de certificatenverplichtingen – is belangrijk voor een goede marktwerking. Historisch gezien was er een hoog overschot dat door de opkoopregeling kleiner is geworden. De laatste twee jaar zien we dat het stilaan te klein is geworden bij GSC, wat stijgende prijzen op de markt heeft veroorzaakt.

In een eerste sectie vindt u een beschrijving van de opkoopregeling, daarna wordt er verder ingegaan op de steuncertificatenoverschotten. Als laatste vindt u een overzicht van de partijen waarbij deze overschotten zich bevinden.

6.1 De opkoopregeling

Om het hoge steuncertificatenoverschot op de markt weg te werken, werd de opkoopregeling in het leven geroepen. Deze regeling laat de Vlaamse elektriciteitsdistributienetbeheerders toe om steuncertificaten in te dienen bij de VREG. Zij krijgen hiervoor een vergoeding van het VEKA met middelen uit het Energiefonds. De opkoopregeling werd voor het eerst in 2016 uitgevoerd voor GSC en in 2017 voor WKC.

Het Energiefonds wordt gespijsd via de maandelijkse heffing ‘Bijdrage Energiefonds’, die in 2022 van toepassing was op elk afnamepunt in het Vlaamse Gewest²¹. Meer informatie over deze bijdrage vindt u op onze website²².

De middelen uit het Energiefonds die beschikbaar worden gesteld voor de opkoop van steuncertificaten door de DNBs, vermeld in artikelen 6.4.14/2 en 6.4.14/3 van het Energiebesluit, worden telkens vastgelegd via Ministerieel Besluit²³.

In Tabel 7 vindt u de aantallen steuncertificaten die voor de opkoopregeling zijn ingeleverd door de netbeheerders. Eenmaal ingeleverd verliezen deze certificaten elke waarde voor verder gebruik.

Tabel 7: Aantal steuncertificaten ingeleverd voor de opkoopregeling.

	GSC	WKC
2016	1.788.433	NVT
2017	2.987.996	11.102.706
2018	1.035.821	1.942.390
2019	702.225	1.142.741

²¹ Energiedecreet: Titel XIV, Hoofdstuk I. Heffing op de afnamepunten van elektriciteit

²² <https://www.vreg.be/nl/heffingen>

²³ Het Ministerieel besluit van 2 december 2022 tot bepaling van de voor het kalenderjaar 2021 beschikbare middelen voor de vergoedingen voor de opkoop van groenestroomcertificaten en warmte-krachtcertificaten door de elektriciteitsdistributienetbeheerders en indiening bij de VREG, vermeld in artikel 6.4.14/2 en artikel 6.4.14/3 van het Energiebesluit van 19 november 2010.

2020	423.655	2.601.941
2021	984.000	0
2022	328.889	0

Gezien de lage overschotten aan GSC en de hoge overschotten aan WKC, lijkt het ons aangewezen om bij eventuele volgende opkopen rekening te houden met de invloed van deze opkopen op de marktwerking.

6.2 Overschotten

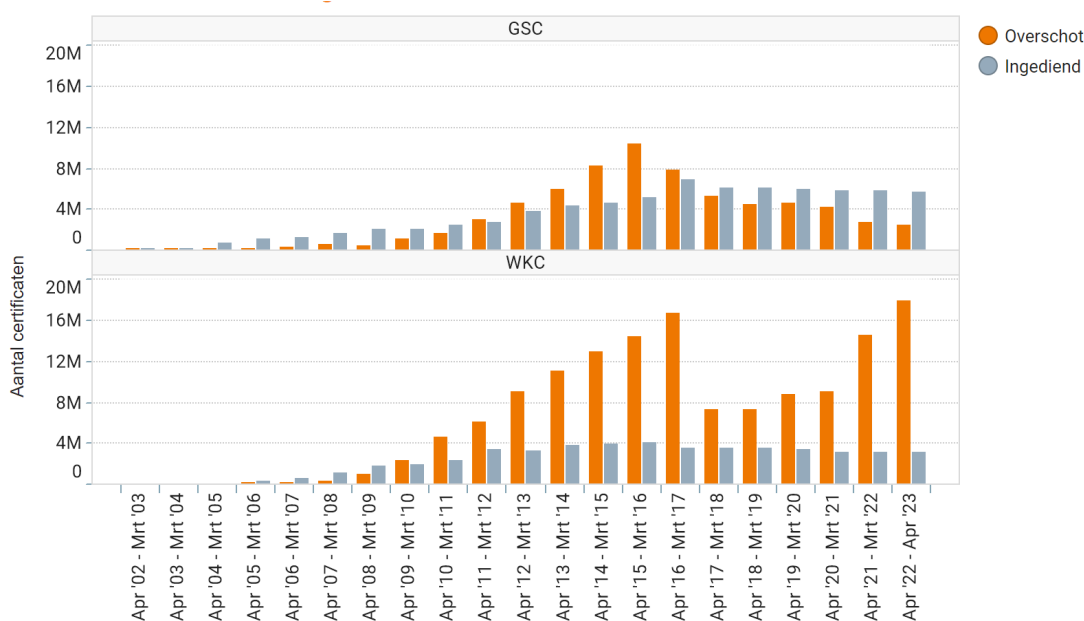
Tabel 8 toont de overschotten van de voorbije drie jaren. We kijken telkens naar de dag na de indieningsdeadline. Enkel in 2022 kijken we naar 1 april, ondanks de nieuwe deadline van 30 april (zie sectie 1.2). De tabel toont dat het overschot aan GSC het voorbije jaar verder is gedaald, waardoor het overschot slechts 43% van het aantal in te dienen GSC bedroeg.

Tabel 8 toont ook het sterk gestegen overschot aan WKC. Het overschot is nu zelfs 5,9 keer groter dan het aantal in te dienen WKC.

Tabel 8: Het steuncertificatenoverschot en de verhouding van het overschot en het aantal in te dienen steuncertificaten.

	GSC		WKC	
	Overschot	Overschot/in te dienen	Overschot	Overschot/in te dienen
1/04/2021	4.151.460	72%	9.032.229	285%
1/04/2022	2.696.889	46%	14.576.719	460%
1/05/2023	2.418.587	43%	17.899.278	590%

Figuur 25 geeft een overzicht van de evolutie van het jaarlijks certificatenoverschot. De 'overschotten' in de eerste jaren ontstonden doordat niet alle vereiste certificaten werden ingediend, ook al waren er voldoende steuncertificaten in de markt. Pas vanaf 2007 (GSC) en 2009 (WKC) werd voor ongeveer 100% aan de certificatenverplichtingen voldaan.

Figuur 25: De evolutie in overschot en inlevering van GSC (boven) en WKC (onder).

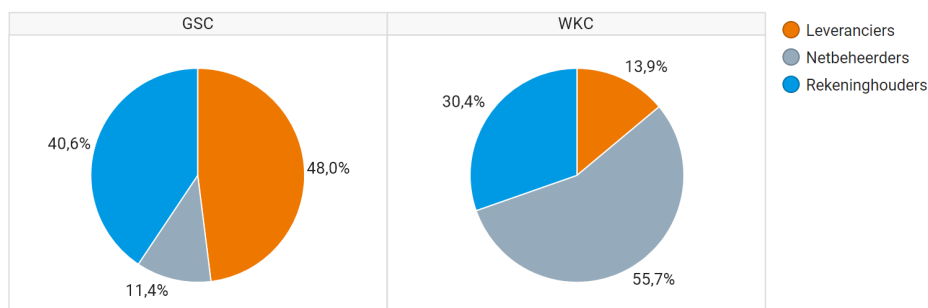
6.3 Portefeuilles

De steuncertificatenoverschotten bevinden zich bij verschillende marktpartijen. Hier vindt u de verdeling van dit overschot over de verschillende portefeuilles.

In Figuur 26 en Figuur 27 onderscheiden we drie groepen marktpartijen:

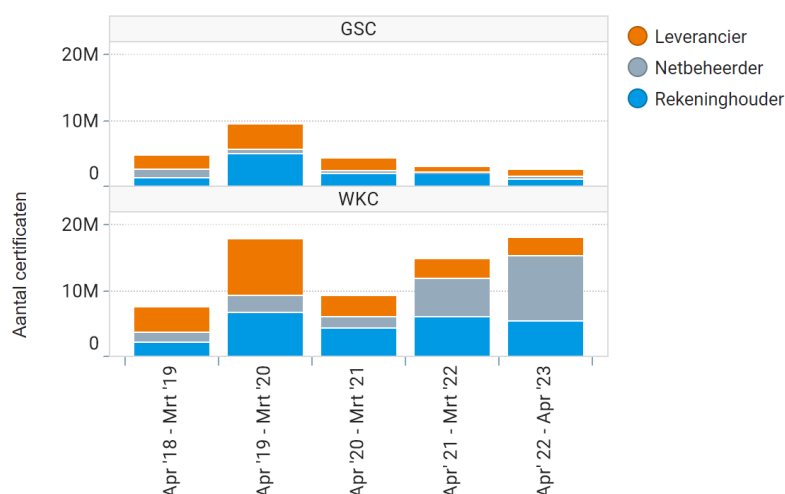
- Leveranciers,
- Netbeheerders en
- Rekeninghouders.

Deze opsplitsing maken we op basis van gegevens afkomstig van het VREG-platform, waar alle steuncertificatentransacties plaatsvinden. We houden hierbij wel nog rekening met de marktpartijen die zelf geen leverancier zijn, maar daar wel sterk mee verbonden zijn. Denk aan een traderafdeling van een leverancier, of een andere entiteit die er nauw mee verbonden is. Deze partijen worden in de volgende figuren ingedeeld bij de leveranciers. Merk op dat onze kennis over deze traderafdelingen en verbonden entiteiten beperkt is. Het resultaat is dus een schatting.

Figuur 26: De verdeling van het GSC (links) en WKC (rechts) overschot op 1 mei 2023 over de marktpartijen.

Het beperkte overschot aan GSC zat op 1 mei 2023 voornamelijk bij de leveranciers en bij de rekeninghouders. Bij WKC is het overschot zeer groot en is het aandeel van de netbeheerders het grootste. Zij blijven op grote voorraden WKC zitten door het hoge aanbod op de WKC-markt.

Figuur 27: Een overzicht van het overschot en verdeling onder de verschillende marktpartijen.

7 Vooruitblik

Nog meer dan vorig jaar was de werking van de steuncertificatenmarkt sterk beïnvloed door de certificatenoverschotten. Het aanbod aan GSC bleek te klein en toegangshouders hadden problemen om de benodigde steuncertificaten te verzamelen aan een redelijke prijs. Bij GSC zagen we hoge prijsstijgingen in aanloop naar de deadline van de certificatenverplichtingen en prijzen die meer dan €10 boven de boeteprijs uitkwamen. Fluvius heeft uiteindelijk last-minute een extra veiling georganiseerd om zoveel mogelijk GSC op de markt te krijgen.

Bij WKC zien we het omgekeerde gebeuren: het aanbod wordt stilaan te groot en de markt begint stil te vallen. Zo krijgen de netbeheerders het steeds moeilijker om WKC aan redelijke prijzen te verkopen.

Hoe de overschotten volgend jaar zullen evolueren en welke impact ze zullen hebben op de certificatenmarkt, wordt een aandachtspunt. Volgend jaar zullen de percentages die de hoogte van de GSC-quota bepalen wel worden verlaagd, waarmee de tekorten hopelijk minder uitgesproken zullen worden en op termijn verdwijnen.